

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Wohlbey

Fot. h. s. Ligg. T. edn. h. s. Temp. Pr. is 25 öre.

434.

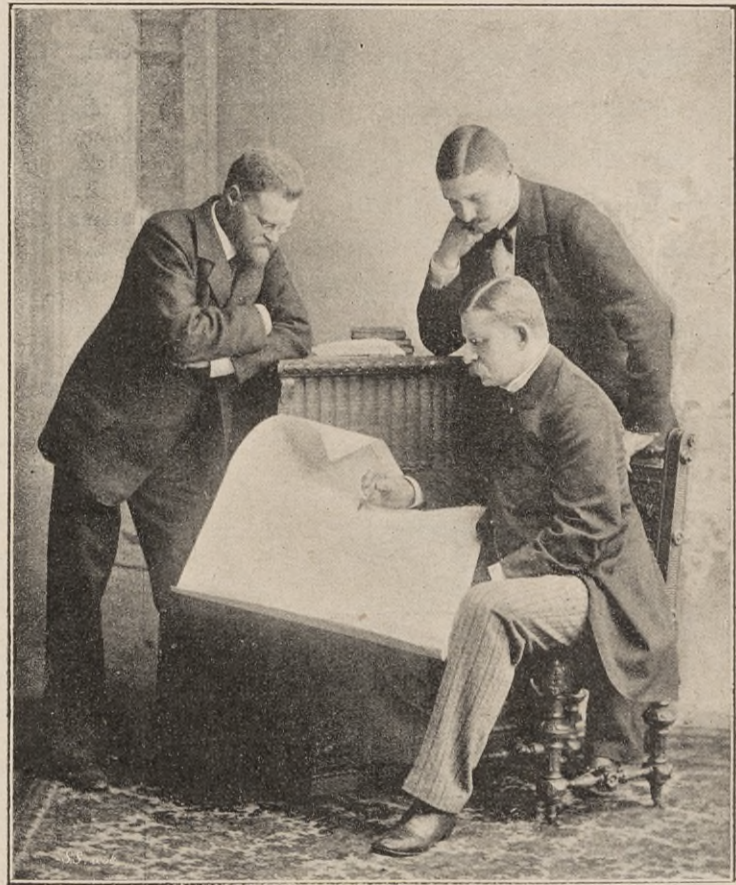
MIDSOMMAR- BLADET

1896

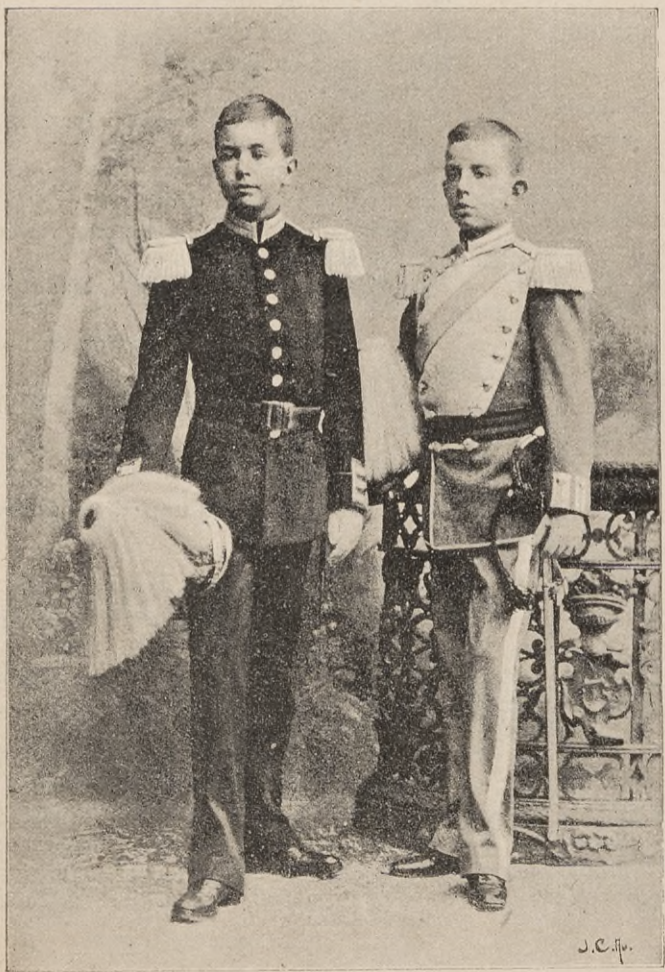
UTGIFVET
AF
AUGUST SCHÖN

Konungen ombord på »Drott».

Till Nordpolen.

»Småprinsarna».

Sommar och ungdom.

I dalen djup, på bergets topp,
hvarhelst min blick jag vänder,
hvar fågels sång, hvar blommas knopp
hos mig förtjusning tänder:
Du ljumma vind, som susar där
i blommig lind, o, stanna här
och andas evig sommar!

I lummig skog, vid skummig våg,
på ängens gröna matta,
mot högre rynder vänds min håg,
att ljusets klarhet fatta:
Du sol, så mild, i eterns höjd,
Guds kärleks bild, vår lust, vår fröjd,
o, vill du här ej dröja?

Ack nej, du stannar ej o sol,
i nordens dystra länder;
snart flyr du hän från enslig pol
till andra haf och stränder.
Du ljumma vind skall och förgå,
och grönan lind skall naken stå
i höstens kulna dagar.

* * *

Vår ungdom är en solljus dag,
en dröm om evig sommar,
där glädjen töms i långa drag,
så länge kraften blommar;
men ålderns höst skall svepas, kall,
kring hvarje bröst, och blodets svall
af frostig köld skall stelna.

Njut dock din dag i stilla frid,
af ingen smärta bunden,
tänk nu ej på den kulna tid,
sky ej för framtidstunden;
ty mörker far och höst förgår,
och ljus och klar en evig vår
skall helsa oss omsider.

M. Axelson.

Midsommar.

af Karl Hurtig.

Midsommar är förnyelsens högtid. I naturens rike, där allt för en tid sedan låg i dödens dvala, har en underbar förnyelse och utveckling försiggått under de senaste veckorna. Den mörka årstiden är förbi, och ljuset strålar i hela sin klarhet och fullhet, spridande glädje och lif öfverallt. Snötäcket, som dolde jorden, är borta, och naturen är iklädd sin skönaste högtidsskrud af blommor, som tjusa vårt öga och skänka oss sina ljufva dofter. Småfåglarne komma från fjärran land, muntra oss åter med sitt glada lif och sin klara sång.

Det som mer än skönheten i naturen fröjdar den djupt kännande och gudfruktiga människan är, att för henne framlägges i sommarens ljufva tid en stor och härlig bok, genom hvilken Gud själf talar till henne kärlekens ljufva språk. Jag förstår nogsamt, att många ej vilja veta af denna Guds röst i naturen. De hafva intet öga för den härlighet, som därute utbreder sig. För sådana är jorden endast »syndighetens usla värld», och af en odödlig ande kunna de ej där skönja

något spår. Gud, hans godhet, vishet och kärlek, se de ej, hvarför de ock säga, att intet af allt detta är till. Men ingalunda följer väl af somliga människors blindhet, att naturen saknar alla spår af Guds kärleks ande. Det är minst sagt barbariskt att vilja bortresonera och fränrfva den ur tusen sår blödande mänskligheten Guds kärleksrika hjärta, som hvarje vår »förnyar jordens ansikte». Frälsaren var ej blind för naturens skönhet. Han såg, ehuru han ej visste något högre eller kärare, än att vara i det, som tillhörde hans fader, med ett öga, som fullt upptagit den eviga solens underbara ljus, i allt skapat strålar från Gud, som förklarade Guds evighetstankar. Han fann i naturen en skattkammare rik på liknelser, som han nyttjade för att göra Guds tankar, som hafva så svårt att bana sig väg till förörskade människohjertan, tillgängliga för de lyssnande skarorna. I denna bok, naturen, läste Kristus om Guds omsorg, då han såg fåglarna och om Guds vishet, kärlek och makt, då han såg liljan. Från »predikoberget» uppmanas vi af honom, genom hvilken allt är skapat, att betrakta jordens blomster och ej gå förbi dem, som vore de döda och intetsägande ting.

O, att vi ville med mera kärlek ägna oss åt umgänget med naturen! Hon är ju ett verk af samme Gud, som skapade vår odödliga själ för himmelen. Där ute, där träd reser sig vid träd, och blomma växer vid blomma vårdade af Guds egen hand, finnes något att se och lära. Hvem har ej vid värvindens susning tyckt sig omfläckad af Guds vänlighet och huldhet? Hvilken har ej af någon frisk morgon känt sig uppmuntrad till ny förtröstan på Gud, och i en sommaraftons skymning blifvit stämd till huslig andakt? Salig den, hvars ögon skåda de skiftande taforna i naturens stora bok!

»Skåden liljorna» de bära vitnesbörd om Guds vishet. Ju mera man betraktar dem, desto mera framträder deras skönhet. Ingenting kan läggas till dem, och intet kan fräntagas dem. Guds verk äro fullkomliga. Mänsklig konst har försökt härma Skaparen äfven genom att förfärdiga blomster och har så till vida lyckats, att blommorna, betraktade på ett afstånd, kunna gäcka ögat. Men tag dem närmare — och hvar är nu den finhet och det lif, som utmärka fältets blomster? Må vi beundra och tillbedja den vishet, som hos blomman ordnat allt ända intill hennes minsta blodnärva så vist!

»Skåden liljorna» de bära vitnesbörd om Guds omsorg. Ehuru Gud med rörande ömhet vårdar sig om »liljan i dalen» och fågeln i skyn, har han dock aldrig älskat dem så högt som människan. Han har ej köpt dem så dyrt, ej heller ingifvet dem af sin ande. De äro ej arftagare till himlen och skola ej lefva för evigt, men ändå gifver Gud liljan en skönhet större än Salomos, och sparfen näring så länge han är här. Skulle väl då Gud glömma sitt barn, som han fostrat med sin ande och älskar som sitt eget lif! Bort det!

O, mänska njut den fröjd, den frid,
Som uti ljuftig sommartid
Till dig så stilla talar!
Se, hur Guds nåd dig strömmar på,
Hur prydda alla blomster stå
och smycka höjder, dalar.

En måttlighetssupare och en drinkare.

Det är ett fullt ord det där ordet måttlighetssupare icke blott för delikventerna själfva utan för hvar och en som måste använda detsamma i tal och skrift. Det fula ligger uti

ordets tänjbarhet. Det liknar en gummiboll. Se här ett exempel:

Vi kommo en gång till en småstad i den vällofliga afsikten att hålla ett nykterhetsföredrag. En af de familjer vi där hade nöjet känna, var en köpmansfamilj och dit styrde vi våra steg sedan vi orienterat oss något. Efter de vanliga preludierna om hälsa och väderlek uppstod följande samtal mellan husmodern och mig:

— Ni komma väl med och höra på föredraget, du och din man?

— Vi? . . . Nej, vet du, det får du förlåta, men så mycket vi än tycka om att höra dig predika, så ogärna höra vi dina nykterhetsföredrag. De äro nog behöfliga för många, men min man och jag äro väl inga drinkare. . . . Jag har dock ordnat så, att tjänstefolket skall få vara med . . . Apropos de', kan du tänka dig att vår fördräng, Anderson, börjat suddas! Man hade härom kvällen sett honom riktigt ragla och min man är så ledsen, ty Anderson har varit en så praktig och pärlig karl.

Medan lilla frun så där i ett gått på, kom den högst måttlige mannen in, hvilket storligen glädde mig.

— Det var bra att du kom in, sade jag, ty din fru och jag äro just i fjärd med att förtala dig. Hon påstår att du är högst måtlig i förtärandet af spritdrycker och det skulle sannerligen fägna mig att få en definition på en s. k. måttlighetssupare.

Han hade, då jag hälsade på honom på kontoret beskärt sig öfver, att han hade affärsfrämmande, hvilket tog en stor del af hans tid i anspråk. Med tanke härpå bad jag honom t. ex. säga hvad han under de båda sista dagarna förtärt i spritväg.

— Just ingenting, svarade han leende, det har gått tämligen hyggligt till.

— Ni äto frukost i går tillsammans?

— Ja, på hotellet.

— Drack ni då till frukosten?

— Nej, hör du! Hvem tror du dricker någonting till frukosten?

— Än lilla supen då?

— Ja så, ja det förstår du väl, den räknas aldrig.

— Ni togo kanske tre supar hvar?

— Det kan väl hända!

— Och en halvva öl?

— Naturligtvis!

— Förtärde ni sedan ingenting före middagen?

— Bara lite konjak och vatten.

— Det var väl en fin middag ni sedan äto?

— Åh, jag kan ej skylla, två sorters vin bara.

— Än bränvin och öl då?

— Du är verkligen naiv, tror du att man äter utan bränvin och öl!

— Tre supar hvar?

— Det kan du slå dig i backen på!

— Efter middagen punsch?

— Naturligtvis.

— Och på kvällen ett återupprepande af suparne och ölet?

— Ja, visst!

— Och därefter?

— Det minns jag inte så noga, men vi voro i stämning, det känner jag i dag.

— Hurudags kom han hem? frågade jag hans fru.

— Det var nog på småtimmarna svarade hon skrattande.

— Huru kändes det då i dag i ditt hufvud? fortsatte jag.

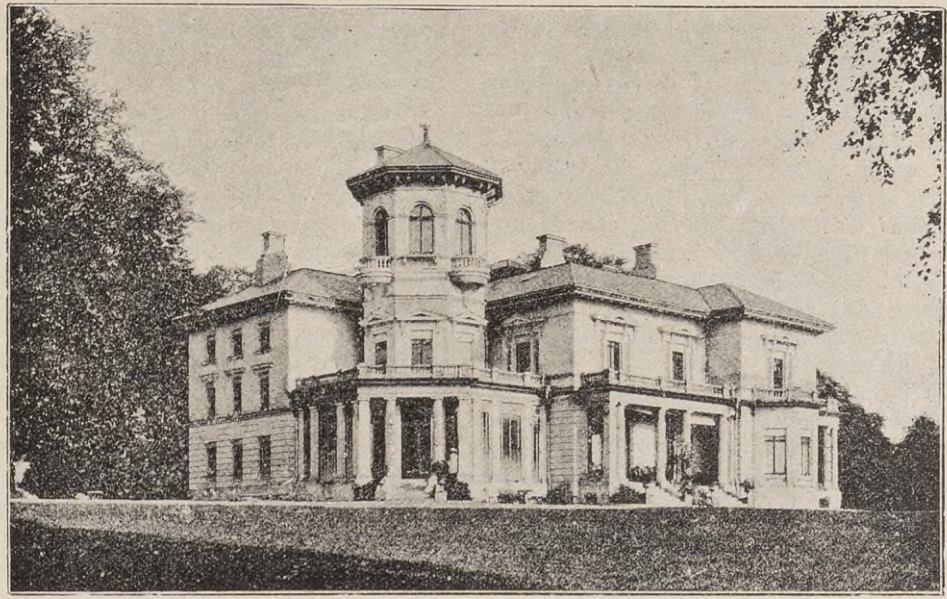
— Åh, jo, bara jag fick lite porter och sill så klarade jag mig fint.

— Och i dag går det till ungefär på samma sätt?

— Ja, ungefär.

Då jag hållit mitt föredrag styrde jag kurs på Anderson, den fallne fördrängen med den af hans matmoder mig gifna missionen. Han blef mycket förvånad och kunde bara inte begripa huru jag kunnat få sådana usla tankar om honom. Som han satt där och funderade, utbrast han:

— Jo, jag vet nu hvarifrån det härleder sig. Ni vet att jag brukar ta' mig en sup ibland. En dag hade vi synnerligen brådtom. Vi lastade säd hela dagen och fingo ej tid att få en matbit uti oss. Då vi på kvällen gingo hem gingo vi in och togo oss hvar sina två stora supar.

Öfverås.

mördades under några få år, så att i alla provinser, där detta brott var vanligt, man kunde räkna ända till 120,000. I ett litet furstendöme i Bengalen dödades årligen 8,000 flickor, och om man beräknar antalet på dem, som fallit offer för denna sed allt från dess införande, torde det belöpa sig till minst 3 millioner. År 1817 upptecknades i 81 städer och byar de lefvande flickornas antal och befans utgöra — 63. I andra trakter var den seden rådande, att ingen familj lämnade vid lif mer än två döttrar; alla efter dem födda begrofvos till och med lefvande af sina egna mödrar. Visserligen har den engelska regeringen genom lag förbjudit dessa barnamord, men ännu i dag förekomma hemliga barnamord i många förnäma familjer, något som de hjärtslitande berättelserna af Zanana-missionens kvinnor intyga, enligt den väl underrättade Fru Weitbrechts uppgift. Fru Dröse i Bhagalpore kom en gång just i rättan tid för att rädda ett par tvillingar, som efter moderns död skulle begrafvas lefvande. För att nu avsluta detta sorgliga ämne, må vi blott tillägga, att många olyckliga hustrur och änkor ännu i dag till och med beröfva sig lifvet för att undgå den kvalfulla lott, till hvilken deras prästlära, heliga lagar och bruk döma dem. Af 1,700 fall af självmord i Bengalen 1873 kommo 1,112 på kvinnor och 23 på barn.

Och huru många kvinnor falla ej offer för en förtidig död genom den i sanning barbariska behandlingen, för hvilken barnsängskvinnor, sjuka och änkor äro utsatta!

När den unga hindu-modern, ofta ännu själf ett barn om 12—14 år, allra mest är i behof af vård och skonsam behandling, blir hon utvisad ur huset och måste under de första veckorna ligga på den fuktiga jorden i ett mörkt och smutsigt skjul ute på gården. Och dock är hon lycklig om hon håller en son i sina armar, ty den försäkrar henne åtminstone för tillfället om hennes mans aktning, betryggar hennes ställning i hemmet och gifver henne tröst i döden, såsom ju det bengaliska ordet »son» betyder: befriare ur helvetet. Antänder han moderns bål, kommer hennes själ enligt folktron till himlen och blir ej en kringirrande ande, som ej finner någon hvila. Derför söker den unga modern med ospard omsorg gudarnes ynnest, för att de må bevåra hennes son från sjukdom och död. Hon sänder skänker till prästerna, hon fastar och beder, bär sitt barn till den ofta vesterstygliga bilden af sin husgud, läser det att ännu med stammande röst uttala dess namn, att lyfta sina små händer upp mot den, att bringa honom offer af ris och blommor, och indryper andligt gift i den unga själen genom att tidigt berätta osedliga gudasagor. Så uppfostrar modern ofta med god framgång den unge afgudadyrkaren och utöfvar ett bestämmande inflytande på hela hans lif. De indiska mödrarna äro afguderiets värn och fäste. Genom sin andliga inskränktighet och brist på all bildning, genom sin fullständiga afståndhet från världen äro de mer än europeiska mödrar i tillfälle att invärka på sina söners andliga utveckling. Och äfven på mannen, ifall han tilläfväntys skulle känna sig böjd att undandraga sig afguderiets och prästernas ok, utöfvar den unga makan ett skadligt inflytande, ty ängesten att förtörna gudarne och därigenom utsätta sin sons lif för skada, gör henne till den hedniska religionens stränga vårdarinna. Så länge som de indiska mödrarna icke blifva fattade och förvandlade af evangeliets kraft, så länge ongestaltas icke Indien, och så länge uppväxer allt fortfarande den ena afgudadyrkande generationen efter den andra. Hemmet, modern är den medelpunkt, från hvilken hedendomen eller kristendomen behärskar religion, samhälls- och folklif. Ut i svärmodern eller mormoderns person, som styr, och det vanligen med tyrannisk hårdhet, hela den tillsammans under ett tak boende skaran af svärdöttrar eller barnbarn, växer detta kvinnliga inflytande och sträcker sig icke blott till den stora familjen, utan blir det bestämmande till och med för tre till fyra generationer.

Hvad en sons död, isynnerhet den förstföddes eller den endes, har för den indiska modern att betyda, kan den europeiska kvinnan icke föreställa sig. Hon begräver icke blott sitt ömt älskade barn, utan äfven den, som skulle rädda hennes själ ur helvetets eld och det utsägliga eländet af hennes själs vandring uti nya, usla tillvarelseformer. Hon har intet, som kan trösta henne öfver hennes sons död eller hugsvala henne vid tanken på hennes egen. Hennes lif i hemmet har sedermera intet innehåll för henne. Därför är det lätt förklarligt, att hon ofta förkortar sitt lif genom självmord, när hennes

son dör. Mindre trööstlöst för modern, men dock fullt af smärta, är den ännu i dag förekommande seden att offra sin son åt gudarne.

Fru Weitbrecht berättar, att hon en gång for i en båt på Ganges, denna såsom gudomlighet tillbedda flod, hvilkens vatten efter hinduernas uppfattning aftvår alla synder. Förra tiders förskräckliga plägsed, att hindu-kvinnorna kastade i floden sina förstfödda söner såsom offer åt gudarne, har, såsom vi hört, regeringen förbjudit och förhindrat. Men regeringens makt räcker icke till att undandraga den brahmiska läran alla offer. När fru Weitbrecht en afton afbröt sin båttfärd och gjorde en promenad med en kvinnlig vän på stranden, såg hon på något afstånd ett berg, hvars form och anblick anslog henne. »Några kvinnor mötte oss», så berättar hon vidare, »och min vän sade till en af dem, som hade ett mildt och tilldragande ansiktsuttryck och bar ett litet barn på sin arm: »Ni ser så sorgsen ut. Hvad bekymrar eder? Ni har ju en så liten älsklig son». »Ack, fru», blef svaret, »jag får blott rå om honom fyra vecker till, och det är det, som krossar mitt hjärta. När jag bad vår gudinna Kali att skänka mig en son, lofvade jag henne att kasta honom ned för det där berget såsom ett offer åt henne, att hon måtte gifva mig flera söner. Nu är tiden snart inne, och våra präster vilja icke frikalla mig från detta fruktansvärda offer».

»Ack, så finga vi då höra, att från det där berget sedan århundraden tillbaka många, många sådana små barn blifvit nedkastade. När vi sågo detta ena arma offer framför oss, kände vi, att vi måste bedja och medvärka till, att dessa arma hedniska kvinnor måtte befrias från dessa grymma och hemska plägseder och lära känna den ende, som har uppfostat sig själf, för att vi skulle få förlåtelse för våra synder och blifva fria.»

Är sonens död en så obeskriflig jämmar för den indiska modern, så är det en ännu långt större hjärtesorg för henne, om hennes afgudiskt älskade barn i mognare år känner sig tvungen att för Jesu skull öfvergifva moder och hem, att bryta ned sin kast och afsäga sig sin tro. En ung hindu's omvändelse, hvarom missionsvännerna höra och läsa med glädje, innebär för den arma hindu-kvinnan en outhärlig hjärtesorg. Fru Weitbrecht säger: »Den fattigaste anser denna händelse som höjdpunkten af alla lidanden och kval. Blott de, hvilka med egna ögon och öron bevitnat detta, kunna föreställa sig den ängest, som en sådan olycklig, ömt älskande moders hjärta känner. Det är intet under, att vid ett sådant inflytande yngre män jämförelsevis sällan blifva omvända. Med de ljufvaste smeknamn och med heta tårar besvär modern sin son att ej göra henne denna sorg, hon ligger på knä framför honom, kysser gråtande hans händer, hans fötter, sliter af sig håret och lofvar honom all välsignelse för tid och evighet, om han förblifver trogen

sin afgudatro, och hotar honom med all möjlig olycka och förbannelse i lifvet och döden, om han öfvergifver den.

Vi kristna här hemma veta föga, hvad det innebär, när Herrens ord går i bokstafsig uppfyllelse: »Och den ene brodern skall antvarda den andre till döden och fadern sitt barn, och barn skola sätta sig upp mot föräldrarna och tillskynda dem döden. Och i skolen vara hatade för mitt namns skull.» Vi veta icke, hvilka lidanden och offer af alla slag det medför i Indien, när en kristen skall öfvergifva »hus eller bröder eller sysstrar eller fader eller moder eller hustru eller barn eller åkrar» — och oftast allt på en gång! »Salig den, som håller ut till änden!» Men den stackars hedniska modern förlorar i och med sin sons öfvergång till kristendomen *allt*.

Kunna väl kristna mödrar höra om sådan jämmar, utan att under bönen utsträcka hjälpande händer, att Indiens mödrar måtte lära känna den, som befriar dem från all nöd till kropp och själ?

En underlig tilldragelse.

V i hade mycket att göra på St. Albans lazarett. Sjuksköterskor och läkare arbetade hårdt från morgon till kväll. Den stränga vintern bringade oss många patienter hvilka voro sjuka af köld och svält. Dåliga tider och lefnadsförhållanden kräfde sina offer bland de fattiga. Lazarettet var öfverfyldt, ty ett ovanligt stort antal olycksfall buros in i den för olycksfall bestämda salen.

Det stora uret öfver ingången slog just sex, i det jag kastade en schal öfver mig och skyndade mig genom parken till apoteket. Jag sprang och nådde snart dörren, där jag blef hälsad med det vanliga gråtmdla leende, som plögade åtfölja hvarje kund, som var så sent ute.

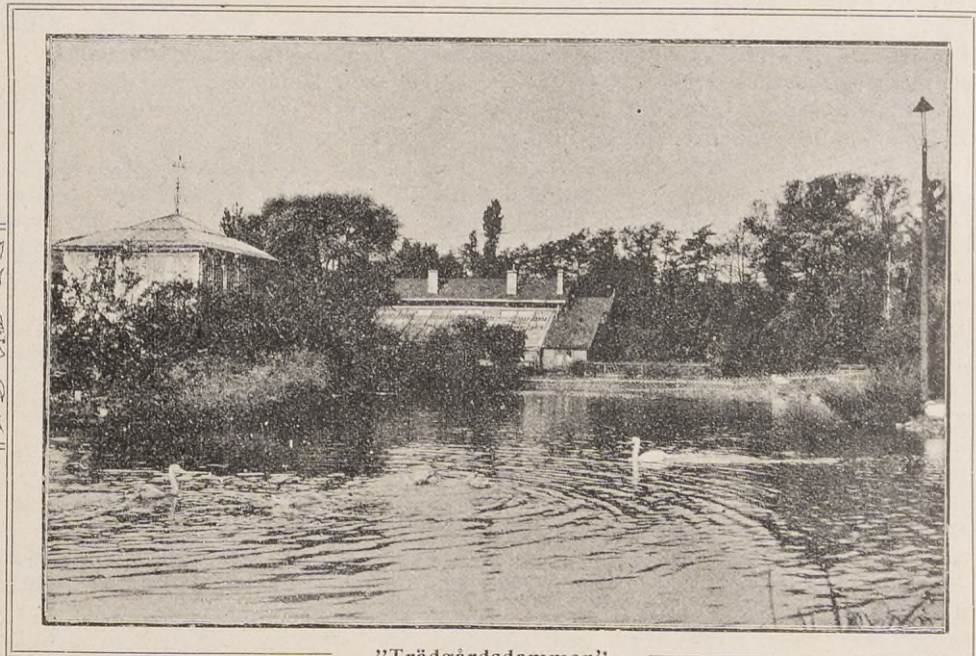
— Det gör mig ondt, att jag ej kunnat komma förr, sade jag, men jag har ej kunnat lämna de sjuka. Låt mig se, jag behöfver litet vin till n:o 20 och 16.

— Har det kommit nya patienter i eftermiddag, syster Alice? frågade apotekaren, då jag stack flaskorna i fickan på mitt förkläde för att kunna hålla schalen bättre om mig.

— Nej, icke hos oss, svarade jag, men på en af de andra afdelningarna. En stackars, ung man kom in i dag, man fann honom liggande död på marken. Farväl! Och jag skyndade mig åstad. Klockan sex är jag fri, sade jag till mig själf, jag ville gärna hålla ut längre, men jag känner mig mycket trött.

Vid dörren till min afdelning mötte jag syster Flemming, hon följdes af två kvinnor; den ena af dem grät bittert.

— Åh, kära Alice, ropade Flemming, så snart hon fick se mig, jag är så glad, att jag träffade dig. Detta är änkan efter den man som dog i morse — n:o 12 vet du — hon önskar

"Trädgårdsdammen".

äro därföre helt naturligt de, som kommit till den konstiga öfvertygelsen, att margarin måste vara något rent förskräckligt, något, som man gör bäst i att hålla sig från på så långt afstånd som möjligt. Men denna antipati är snart nog något föråldrad, och den tid är nära, då man finner margarinsmör i både »palats och hydda». Det har varit »härresande» att höra, huru en del landtpatroner tagit med sig allt natursmör till staden och hemfört margarin-smör, som de narrade i sina underhafvande. Och gärna hafva vi ätit det dåligaste natursmör, blott för att slippa den »otäcka» margarinen.

Så borde emellertid icke vara förhållandet. Lägg bara märke till hvilken kontroll margarin-smöret är underkastad — myndigheten som har att skaffa härmed är sundhetsnämnden, som allt för väl vet, att margarinet icke på något vis är helssofarligt.

Hvar och en som är så lyckligt lottad att kunna hafva en oxstek på bordet om söndagarne, vet, att man njuter af det delikata fett, som i större eller mindre mängder hänger vid steken. Just detta fett användes af margarinsmörfabrikanterna, hvilka genom den s. k. »fraktionerade smältningen», därför afskiljer två af dess beståndsdelar, de feta palmetin- och stearinsyrorna, samt tillsätter det öfverblifna, som först väl tvättas med lika delar nysilad mjölk och finaste mejerismör. Palmetin- och stearinsyrorna säljas till ljusfabrikanter. Skulle nu detta vara så dåligt eller ohelsosamt att äta: Mejerismör, nysilad mjölk och det bästa fett, som man om söndagarne förtär med glädje, i trots af att det då innehåller talgämnen palmetin och stearin?

Baru, som ännu ej hafva förstånd att tillegna sig de vuxnas fördomar, äta gärna margarinsmör, och lida ingen skada däraf.

Här i Göteborg har, som vi veta, grundläggaren af margarinindustrien i Skandinavien, fransmannen Auguste Pellerin, anlagt en dylik smörfabrik, för hvilken grosshandlaren Olof Hagbom är disponent och skötes fabrikationen af norrmannen Carl Gulbrandsen, som sedan 1880 förestått dylik fabrik i Norge. Ett fyrtiotal arbetare sysselsättas i fabriken och 10,000 kg. margarinsmör kan tillverkas pr dag. Alla nya metoder och uppfinningar inom denna industrigren hafva här tillämpats och fabriken förarbetar själf sina råvaror, så att endast de finaste ingredienser komma till användning vid tillverkning af margarinet.

Det var ett värkligt nöje att genomvandra den storartade fabriken och se huru talgen, sedan den befriats från de obrukbara beståndsdelarna, så småningom förvandlades till smör, som i halfkilobitar kommo ut ur en automatisk vågmaskin. En frisk ren luft mötte oss allt ned ifrån lagerrummen upp till arbetarnes toalett- och matrum. Ett par man gingo och spolade golfven. Det var med ett ord som i ett riktigt fint »herrgårdsmejeri».

Vi anmärkte att man ett par gånger narrat oss att äta margarin, men att vi genast kände det och — mädde illa. Den hurtige värmästaren log, slog upp en af smörkaggarna och bjöd oss smaka på »Göteborgs-Pellerinen», hvilket vi äfven gjorde utan att få den äckliga talgsmaken kvar i munnen. Allmänheten måste komma därhän, att den fäster afseende vid de olika märkena, sade värmästaren, ty kvalitén är olika. Många handlande köpa sekunda vara och sälja den för prima, blott för att få en så mycket större förtjänst på varan. Vi erbjödos att titta i reskontran och funno där att den blott några månader gamla svenska fabriken redan har cirka 2 à 3,000 kunder.

Den propra fabriksbyggnaden är uppförd i tre våningar. På nedre botten funno vi råämnen, hvilka genom ångkraft hemtas upp. I mjölkrummet funno vi 20 cisterner, hvardera rymmande 300 liter. Fabriken köper betydande kvantiteter nysilad mjölk i månaden. Kärnorna lämna den ena 800, den andra 1,000 kilo »smör» på två timmar. Det vore oändligt mycket att säga om allt hvad vi sågo i de åtta fabriksrummen en trappa upp, om älningsapparaterna, om den automatiska saltningsmaskinen, men vi måste fatta oss kort. Intressant och aptitligt var det emellertid, helst då vi stodo vid vågapparat, som kastade fram gula välsmakande halfkilobitar färdiga att inpackas. Vår antipati för margarinsmör var försvunnen då vi genomvan-

drat de finputsade lokalerna, där renlighet i det minsta synes vara lösen, och åter voro i lagerrummet där vi smakade på både prima och sekunda vara.

August Schön.

Gärna jag vandrar i
skogens skuggiga
pelarsal,
då under sommarens
tider trastarne sjunga och göken gal.

Dagarna skifta, då solen skådar dit ned ibland.
Guld är det ljus, som hon sänder, mildrad är
där hennes strålars brand.

Ljuf är den suckande vind, som tallarnes kro-
nor rör, —
doft af den blyga linean med på sin luftiga
färd han för.

Mossig och grönskande matta bjuder mig mjuk
en bädd:

Där vill jag drömma så ljufligt invid den sjun-
gande bäckens brädd.

Där vill jag lyssnande ligga tätt vid naturens
bröst,
höra hur till oss beständigt Allfader talar med
hennes röst.

* * *

Öfver gråa moln i öster
stiger månens klara rund,
helsad dock af ringa röster
från ett fjädradt sångförbund.

Tyst naturen är och öde
och den dystra furuskog
lik en boning för de döde
sedan sommarn fjärran drog.

Som en rad af kämpar vakta
kring sin konungs sarkofag,
Träden slå och susa sakta,
sörja sommarn liksom jag.

Klar en ström af snökristaller
skakar stormen från dem ner —
men då höljet af dem faller,
grönska under än jag ser.

Hoppets färg är det. — Hvi sörja
då en tid som hädan flytt?
Ty som förr natur skall börja
lefva upp i glans på nytt.

Ruu.

Ur min dagbok.

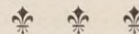
Af Minor.

Äro nutidens rabulister rabulistiska i själ och hjärta? — Erbjud t. ex. socialisten hr Aug. Palm en bättre syssla än agitationens vildmarker bjuda och du blir i tillfälle att pröfva och besvara frågan.

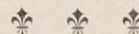

Någon har påstått att hunden skäller på månen därföre att månen sitter så högt att han ej tror sig komma åt honom.

Afunden, den gamla arfsynden, är äfven ofta en orsak till mycket gläfs.

Man hör talas om religion i allmänhet, men det gifves ej någon religion i allmänhet, lika som man fäfängt söker skygd under ett träd i allmänhet, ty ett träd i allmänhet ger ingen skugga.

Fromhet är, efter mitt begrepp, det hjärtats innerliga behof att i ödmjukhet fly till Gud och söka umgängelse med honom i bön och rättträdigt vandel.

Det gifves människor, som icke allenast äro likgiltiga för andras trefnad, utan till och med finna en njutning i att störa den. Man skulle knappast tro det, men jag har sett så många exempel därpå, att för mig är det utan allt tvifvel. Sådana människor älska sig själfva för mycket för att kunna äga en enda vänlig tanke för andra. Söker man efter älskvärdhet, så bör det hvarken ske bland dem, som haft stor framgång eller dem som lidit oförtjänta motgångar. De förstnämnda äro vanligtvis förkelade och de senare förbittrade. Häruti, som i allt gifves undantag, och dessa äro ädla naturer, hvilka häradas af både med- och motgång — sällsynta äro de, men de finnas dock.

Det berättas att Jonas Alströmer i Alingsås och omnäjd sysselsatte 18,000 arbetare. Då man nu ser staden, en af våra mest anspråkslösa städer, så frågar man sig hvar nu denna stora industri tagit vägen. Med undantag af en någorlunda stor fabrik äro alla öfriga fabriker som bortsopade. Vi få där den stora lärdomen, att det fordras goda efterträdare som upptaga den skapande andens fallna mantel, i annat fall kryper värdet tillsammans.

Kyrkoherde Per Magnus Åberg,

den nitiske nykterhetskämpen och arbetarevännen, afled som bekant den 17 sistlidne Januari.

Hugo Bruzewitz Förlagsexpedition i Göteborg har utgifvit ett vackert minnesblad öfver den hädangångne kämpen, författadt af O. M—t. Kyrkoherde Å. hade en vida spridd vänskara och för denna bör detta minnesblad blifva högst kärtkommet, enär, förutom ett väl utfört porträtt, kärnan af hans lifsgärning där på ett intressant och ledigt sätt är framställd såväl som högtidligheterna vid hans grift.

Minnesbladet är tillgängligt i boklådorna för 30 öre.

August S.

Jonas Alströmer.

Med en ädel stolthetskänsla kunna vi gå in i vår svenska historias skattkammare då vi söka stora män och kvinnor, — söka sådana, som arbetat sig fram från undangömdhet till en bemärkt plats bland sina samtida. Det är ingen sällsynthet att den svenska menighetens barn arbeta sig fram till utmärkelser och en välgörande värksamhet i det allmänna. Icke desto mindre är företeelsen vacker, och som exempel väl hörande till att visa hvilka rikedomar Gud nedlagt hos människan. Ibland dem som omvärf

han förtjänat sitt uppehälle såsom renskrivare. Fyra år sednare vandrade han till Stockholm, där hans »pänna» åter förskaffade honom ett knappt dagligt bröd af en liten befattning vid »Ryssvägen». Härifrån bereddes honom utflykt i världen, på det sättet att han af en vän erbjöds sällskap och fri resa till England, dit hans vän beslutit fara, sedan han i hemlighet förlofvat sig med dottern till sin principal, en grosshandlare Törne, som icke ville medgifva en förening mellan dottern och »bokhållaren Alberg». Den gamle hade väl mera människokänedom än ynglingen »Alström», som påtagligen omoget ingått i vänskap med nämnda person. Emellertid utfördes resan — som i längd utföll illa för Alberg, men för Alström öppnade ett obegränsadt fält för en ordnad och ordnande värksamhet.

en broder som blef handlande, samt två systrar, dem han tog till sig i London. Den ena af dessa biträdde honom i kontorsgöromålen, den andra förestod hushållet. (Den förra dog 1741, såsom gift med svenska konsuln Clason i London.)

Det var naturligt att Alström under denna tid skulle förskaffa sig kommissioner och andra affärsförbindelser med Sverige, som då icke hade många landsmän på den utländska orten. Lika naturligt var det att han därvid skulle hafva förtjenst. Men då han utträttade uppdrag hemifrån att öfversända manufakturvaror af många slag, och för dessa många remisser inkasserade betydliga summor, började han känna förtrytelse öfver att hemlandet icke själf kunde producera dessa varor, och således gifva folket arbetsförtjänst och bärning. Väckelsen på detta förhål-

”Öfver”- och ”underklass”.

sig med oegennyttigaste värksamhet för det allmänna, stanna vi i dag vid Jonas Alströmer, en af fosterlandets söner, en som var så allsidigt med kraft utrustad personlighet, gynnad af naturen, men däremot missgynnad af hvad man eljest kallar lyckan.

Han var till börden borgareson, och hans fader, Tore Carlson, var en fattig och högst obehjälplig man i den lilla staden Alingsås.

Sannolikt skulle han icke en gång vunnit de första vilkoren för bildning, om han icke fått dem skänkta af staten, som — märkom det! — i kostnadsfria skolor erbjuder äfven den fattigaste fri undervisning. Född 1685, var han ännu barn då han skickades »i kondition» hos en handlande i Eksjö, såsom springgosse, bodgosse och allt i allom för uppässning, stöfvelborstning m. m. Efter två svåra år lämnade han denna befattning och gick till Wenersborg, där

Ibland olyckliga tillfälligheter var att Alström under sjöresan varit behjälplig i sjötjänsten och därigenom fått en anstrykning af sjöman — med beckiga händer och kläder, hvaraf hände att han vid landstigningen, råkade ut för en »matrosprässning». En engelsk medpassagerare på fartyget räddade honom, ehuru med möda, från det missödet att bli släpad ombord på ett främmande krigsskepp, för att sannolikt aldrig mera få återse sitt fädernesland.

Tre år tjänade Alström såsom bokhållare åt »vännen» Alberg. Längre höll icke denne ut med sina affärer; efter hans bankrutt företog sig Alström att handla på egen hand, upptogs såsom engelsk undersåte, och blef tillika skeppsklarerare. Denna brytning försiggick år 1710, då Alström således var 25 år gammal. Snart fick han sådana inkomster att han kunde bistå sin fattiga släkt, sin moder som var blifven änka,

lande kallade han att »då (1712) öppnades hans förståndets ögon». En innerlig åtrå hos honom uppstod då att föranleda en annan ställning i Sverige. Han ville värka för arbetsfrit och välstånd i detta fädernesland, som likväl gjort så litet för honom. Hans uppsåt möttes af de sorgemålningar som voro tecknade på Sveriges politiska horisont. Liasma, Pultava, Bender hade, ifrån år 1707 (då A. reste ut) till 1712, mellankommit; hans planer tycktes blifva blotta luftslott, då man erfor hurudant Sveriges tillstånd nu var — päst, folkbrist, pänningbrist, försvarslöshet för det hela, politiskt interregnum under en frånvarande enväldig regent, allmänt elände och tröstlöshet. Sådana målningar kunde icke annat än afskräcka den ifrigaste, då han hade tillräcklig besinning att icke företaga något utan behöriga medel. En svår melankoli blef hos Alström följden af de felslagna förhoppningarna.

Södra Banungatan 9

Robert Löfquist & Co.

Göteborg

1:sta klass Herreklipping.

Emellertid hoppades han att regentens hemkomst väl måtte kunna ändra ställningen. Det var ett misstag men lyckligtvis grundade A. inga öfverspända planer på denna omständighet. Han kände behovet af att själf skaffa sig närmare kännedom och erfarenhet af hvad England egde att erbjuda i afseende på nationalt välstånd. Han lämnade fördenskull sitt kontor i den dugliga systemens vård, och reste själf omkring i England för att lära känna dess näringskällor, industri och jordbruk. I tysthet uppköpte han trettio race-får, inskeppade dem, jämte sig själf, på ett fartyg till Göteborg, hvarifrån han utdelade djuren till lämpliga personer. Stort ansvar skulle hafva drabbat honom, om man i England upptäckt förehafvandet, som där var så strängt förbjudet.

Man räknade nu år 1715. Carl XII stod i begrepp att hämnas på sina många fiender, med hvilka han på inga vilkor ansåg sig kunna ingå förlikning. Inom hans vyer låg icke afseenden på landets inre upphjälpande; endast att uppsamla hvarje kraft som kunde begagnas till krigiska ändamål, var det som låg för hans tanke. Under afvaktan af bättre tider, och under studium

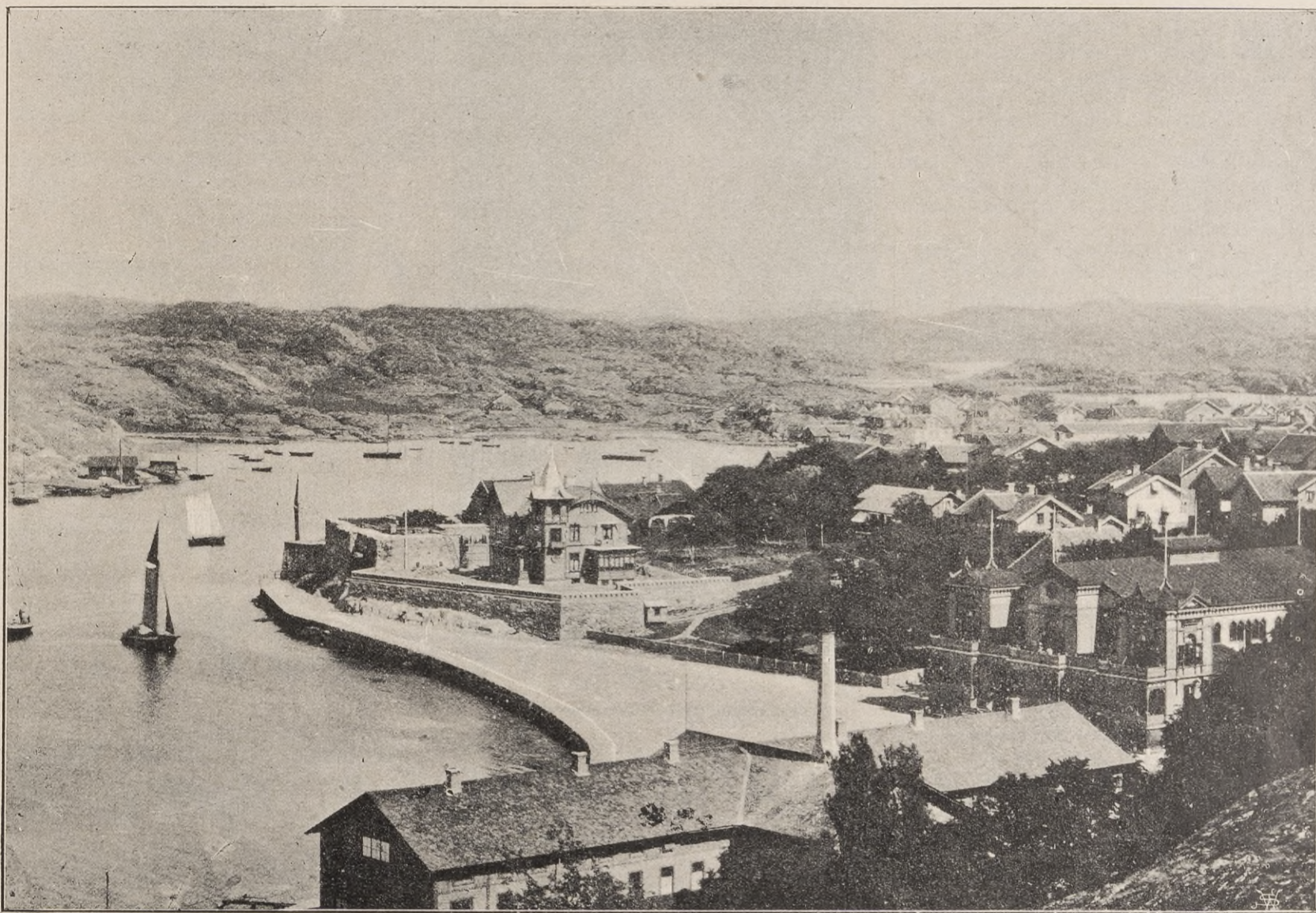
melse (ty hans handel var numera blott ett medel för hans planer).

Gevärsfabrikation var den enda industrigen som nu kunde tillhöra Carl XII:s omvårdnad om produktionen. Man ville hafva gevärssmeder ifrån Holland. Alström hemskickade sådana från Solingen. Konungen dog under tiden samma år (1718), och Alström gjorde nu (1719) ett kort besök på sitt kontor i London där han icke gaf sig mer än tre veckors tid, hvarefter han företog nya studieresor i landet. Åter hemkommen till London fick han svenska regeringens uppdrag att inkassera den summa som England, vid fredsslutet, förbundit sig att till Sverige erlägga.

Systemens förståndiga hushållning hade förkofrat affärerna under hans långa (fyraåriga) frånvaro. Det var 1719 som han återkom. Emellertid blef han i tillfälle att göra Sverige en icke obetydlig tjänst under sin vistelse i England. Han erfor att czar Peter, beställt krigsskepp ifrån England. Alström underrättade härom den svenska ministern, greve Gyllenborg, och följden blef att krigsskeppen kvarhöllas. Före sin afresa ifrån England blef A. utnämnd till svensk konsul, se-

men dessas väfstolar blefvo sekvesterade, hvarjämte man efterspanade afsändaren, — hvilken händelse påskyndade hans afresa från Frankrike. Då han i Holland fortsatte sitt värfningsystem, råkade han ut för ett upplopp af återstående arbetare, som harmades öfver hans märkbara afsigt att öfverflytta holländarnes industri. Med stor möda och risk utförde han härifrån en mängd fabriksmateriel af många slag. Skeppet, som medförde hans last, skulle inhiberas, men skepparen seglade ut om natten. Eftersända båtar hunno det icke. Maskinerna framkommo lyckligt till Göteborg och Alingsås, under det att Alström själf, ännu kvar i Holland, lefde i största oro för utgången af expeditionen. Ifrån Frankrike hade Alström inskickat ansökning om fabriksprivilegier, enligt den tidens sed och åsikter; den mötte svårigheter, isynnerhet emedan han begärt fri religionsöfning för de främmande arbetarne. Slutligen beviljades detta, och Alström lämnade nu Holland.

Genom sin långvariga vistelse i länder med utvecklade industri hade han fått den föreställningen att endast denna fattades för att göra

MARSTRAND.

af det olyckliga fäderneslandets inre förhållanden, kvarstannade A. ännu ett par år, oaktadt konungen vägrade att antaga hans erbjudna tjänster. Fäderneshemmet, Alingsås, drog honom till sig, och inom sig beslöt han att här förvärkliga sina planer om de svenska manufakturernas pånyttfödelse — när omständigheterna sådant kunde medgifva. För detta sitt beslut om stället utbad han sig råd af en annan bland Sveriges store män — Polhem, som tillstyrkte förslaget om lokalen.

År 1717 återreste Alström till England, blef jagad af en dansk kapare, och då fartyget sattes på land i Pommern, blef han tagen af en dansk postering och fördd till Stralsund, men, såsom engelsk undersåte, frigifven, dock efter lång tid och mellankommen reklamation. Nya studier i Holland gäfvu honom förstärkt kunskapsföråd i det fack som han gjort till sin lefnads bestäm-

dan han redan förut så lång tid utträttat svenska regeringens uppdrag i det landet.

I början af år 1723 lämnade han England för att i Sverige börja verkställigheten af de planer han, tio år förut, embryoniskt uppfattat. Han medtog därvid två män, som sedermera gjorde Sverige nytta och heder. Den ene var en kattuntryckare *de Broen*, som anlade en fabrik i sitt fack, på Sickla nära Stockholm; den andre var kaptenen *Chapman*, som var öfvertalad att ingå i svensk örlogstjänst, och som i följden skänkte Sverige *sonen* Chapman, fadern till vår förbättrade skeppskonstruktion. Alström var förmögen då han lämnade sitt adoptiva fädernesland; denna ställning satte honom i tillfälle att genom resor utvidga sina kunskaper för att med säkrare insigter uppträda i Sverige. Äfvenledes värfvade han skickliga arbetare på flera ställen. Så t. ex. skickade han strumpväfvere ifrån S:t Germain,

Sverige med dess rikedom på råvaror, till ett rikt land. Såsom son af sin tid, var det naturligt att han skulle i prohibitionen finna nyckeln till nationalvälmågan. Fördenskull genomdref han i Sverige en härmning af det bekanta engelska produkt-plakatet. Emellertid låg däri en eggelse för handeln och sjöfarten, helst Alström också genom inkallade engelska skeppsbyggmästare föränledde förbättrade konstruktioner för våra koferdifartyg. Äfven föränledde han att en traktat blef afslutad med Algier, så att svenska skepp kunde våga sig till Medelhafvet. Levantiska och ostindiska handelskompanierna stiftades genom hans inflytande; likaså föränledde han expeditioner till Amerika, bragte regeringen att af vildarne i Guiana tillköpa sig ett stycke land »Barima», söder om Orinocco (som uppgifves ännu vara Sveriges tillhörighet, om man ville göra sina rättigheter gällande.)

Ahlgrens bläck
kopierar utmärkt.

Ahlgrens bläck
fräter icke pennan.

Ahlgrens bläck
är ytterst lättflytande.

Ahlgrens bläck
har en vacker blå färg, som hastigt svartnar.

Ahlgrens bläck
erhöll guldmedalj med diplom vid utställningen i Lübeck 1895.

— Rikstelefon 32 09. —

Nederlag hos **EDGREN & AHLBERG**, Klädprässaregatan 1.

Konung Fredrik I gjorde en resa, hvarunder han besökte Alingsås, där han särdeles fögnade sig åt de Alströmska anläggningarne. Detta bestämde tonen till systemets fortgång. Det var år 1728. Värmländska brukspatronerna voro de som på Kristinehamns marknad låtit af Alström öfvertala sig att teckna aktier. Med detta förstärkta kapital blef han i stånd att göra sin anläggning i tämligen stor stil, ehuru motvärkad af de små auktoriteterna på stället. För att få mera fria händer hade han utvärkat en justitiarie för manufakturverket, så att folket icke behöfde juridiskt bero af borgmästaren, som med leda såg alla nyheterna. Kläde, rask, redgarns- och silkesstrumpor, bandväfnader, tillvärkades nu jämte lädergarfning, tobaksfabrikater, guldslageri, tryckeri, vadd, pipfabrik, spinnerier, färgerier, metallarbeten i stort samt många andra fabriker. Man kan icke annat än undra på möjligheten att sammanhålla och gifva framgång åt alla dessa företag, hvari 18,000 personer sysselsattes, dels omedelbart vid fabrikena, dels såsom spridda förarbetare i orten däromkring.

För att få »kamelgarn» införskref han angoriska getter, spanska, engelska och tyska får, äfvensom ett särdeles stort fårslag ifrån Marocco, samt persiska får med fettsvansar. Ett landbruksinstitut stiftades, med 7 aflönade lärare.

Man vet att våra från »pommerska kriget» hemvändande soldater medförde både potatis jämte seden att äta den, en sed, som långsamt förut sökt arbeta sig fram. Den förste som införde plantan eller roten var Alström, som mer än 40 år förut hemskickat profver ifrån Frankrike. Krapp, weide, wau och zaffer införde han, jämte frösorter af flere andra slag, genom en doktor Kruse, som Alström anmodade om dithörande värksamhet, likaså fabrikskardborrar för klädesruggningen.

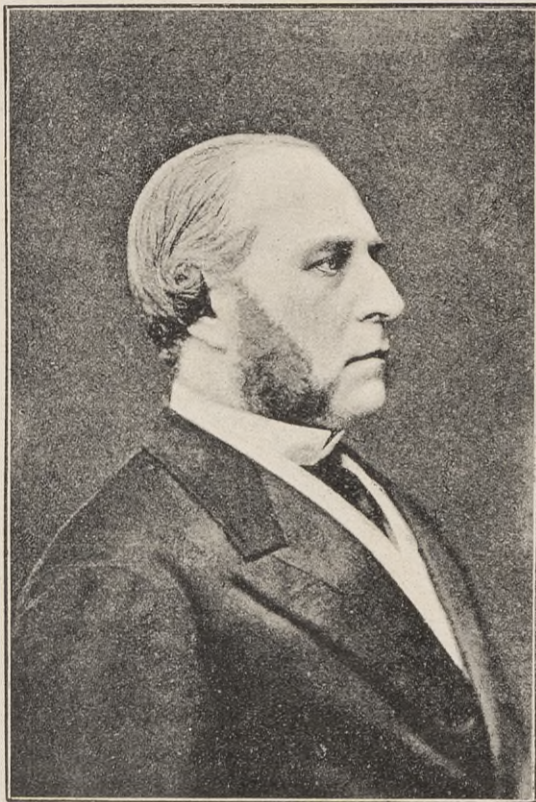
Det var i statsekonomiskt afseende ingen obetydlighet att Alström införde tobaksodlingen, hvartill också arbetare måste införskrifvas. Man måste erkänna den underbara framgången i Alströms många företag hafva berott på hans grundsats att alltid, jemte produkten, importera förstånd och insikt om den sak som här skulle införas, aklimatiseras o. s. v. Det var att han alltid införde kunniga personer.

Alströms förbindelse med patrioten Sablgren i Göteborg underlättade månget företag. Redan tidigt öfvertalades denne att anlägga ett sockerbruk, hvarvid han af A. fick uppgift på alla den tidens brukliga apparater, äfvensom beräkningarne.

Efter några och tjugo års värksamhet erhöi Alström lön vid den kommerserådstjänst han länge haft fullmakt att utöfva. Han hade nu länge (under Hattpartiets välmakt) haft opinionen på sin sida. Han blef nordstjerneriddare och adlad med namnet *Ahlströmer*. Såsom ledamot af vetenskapsakademien (själf en bland dess stiftare) hedrades han med medaljer som akademien slog till hans ära, och hans byst af marmor uppställdes på Stockholms börs (där den ännu kvarstår). Ifrån England införde han tidigt ett förbättradt smide, för hvars inhämtande han utskickat en svensk intelligent smed, vid namn Enberg.

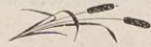
Ganska märkvärdigt förefaller det att han — tvärtemot hvad han i England sett göras, och hvarpå vi hafva anført Watts motsatta exempel — med foglighet bemötte arbetarne, till och med så att det understundom ansågs vara för långt drifvet, men hvad som därigenom kunde någon gång skenbart förloras, det vanns i stort. Inga arbetare-upplopp, ingen motsträfvighet förekom vid hans institutioner; allt gick fredligt och förnöjdt. Man kan ej betvivla det detta system var det som gjorde så stora och så mångfaldiga skapelser möjliga. Det är också evigt märkvärdigt, att en man som uppvuxit i svår fattigdom, tillbragt sin första ungdomstid i obehagligt beroende, som sedermera egnat sig åt enskilda förvärfvet, och lyckats däri, på en gång finner att samlandet icke tillfredsställer om det icke användes till mänsklighetens gagn! Fotad på grunden af en solid förmögenhet började han värka för sitt fäderneslands väl. Men icke nog därmed att han klokt använde pänningen, han fann också att jämte kapitalerna fordrades kunskaper om det som han skulle framkalla till lif. Och han gaf näringarne detta lif. Han kunde icke undgå att göra detta under inflytande af den tidens rådande grundsats, hvilka äfven i statens inre

politik uttalades. Om sålunda hans institutioner icke i allt bibehöllo sig efter hans tid, var det icke hans fel, utan statens. Det är otvifvelaktigt att det fria utbytet mellan folken är det bästa, vore det bästa; men det hindrar likväl icke att arbete och produktion kunna förträffligt frodas äfven under prohibitiv lagstiftning. Ahlströmers skapelser bevisa detta tillräckligt. Men sämst af allt, och i det praktiska komplett förkastlig är *ombytligheten*, så att en grundsats för producerandet gäller i dag, en motsatt i morgon. Ett sådant sätt ruinerar både hvad som finnes och hvad som ännu ofödt skulle komma att skapas. Företagens undergång vid sådana omkastningar är tillräcklig *varning* mot all företagsamhet. Det är denna *ständigt* hotande skräck som kapitalförmögenheten i Sverige varit underkastad genom regeringens illa begagnade ekonomiska lagstiftningsrätt, som den låtit omvexlande utöfvas än i liberal, än i prohibitiv riktning, ej sällan med tvära öfvergångar, som ruinerat många och därmed afskräckt de flesta ifrån gagneliga företag, till dess att nationen fått sig inympad denna däsighet, som låter den rike lefva på sina kapitaler utan lust att söka förkofra dem — en lust som de sett vålla så mången anläggnings undergång. Så hände också med många ibland Ahlströmers institutioner, då Mösspartiet omkastade grundsats-

PONTUS KOB, vår sköna Slottskogs skapare.

serna för industri och handel, vid en period nära slutet af Ahlströmers långa bana, då sjuklighet hindrade honom att försvara sina skapelser. Emellertid utgjorde dessa en skola, som förändrade landets inre utseende genom den påtryckning de gifvit åt idén för produktion.

Vänlighet.

En berömd advokat besökte en gång ett sjukhus och satte sig ned vid en säng, där en stackars eländig man låg. Mannen drog täcket öfver huvudet och grät, som om hans hjärta ville brista. Då han kunde tala sade han: *Ni är den första, som har talat vänligt till mig, och jag kan ej tala det!*

Den närmaste och bästa vägen till det mänskliga hjärtat är att visa vänlighet.

Välsignad är den man, som har lärt att vara bestämd och vänlig — bestämd när det gäller hvad som är rätt — och vänlig mot den, som felar. Bibeln lär oss att vara vänliga mot hvarandra, att vara genomträngda af kärlek. Vi skola älska hvarandra, umgås i vördnad och tillgifva hvarandra. Vi böra studera dessa befallningar och praktisera dem i vårt lif.

En afton vid hafvet.

O, hur härligt att lyssna till böljornas sång
Uti aftonens frid!
Och få drömma om hvilat däruppe en gång
Efter mödor och strid.

Då hvar stormväg i hjärtat har lagt sig till ro
Och allt mörker har flytt,
Då vår flämtande kärlek och svigtande tro
Sig i fullhet har bytt.

Då ej synder och frestelser mera oss nå,
Icke stormarnes brus;
Men vi fria och frälsta för evigt få stå
Inför tronen i ljus.

O, du blåande haf, huru skönt du dock är
I din storhet, din makt!
Hvilket svallande lif i ditt sköte du bär,
Hvilken växling och prakt!

Än i skummande vrede du rasar så vildt,
Lik en kämpe i strid.
Än du sjunger en vaggång för hjärtat så mildt,
Uti stunder af frid.

Och hvad tjusning i seglarens yrande lek
På ditt fragande blå!
Men bland fröjdernas vimmel och vindarnes smek
Lurar döden också.

Hvilken bild utaf världen! Hon njutningens rus
Sina dyrkare ger;
Allt dem så under nöjenas stormande brus
I sin hvirvel dra ner.

Men en hvilande tanke mig gifves också
Af din oro, din strid:
Huru *yttan* än svallar — på *djupet* ändå
Bor där stillhet och frid.

Så den själ, där Guds ande sitt lämpel har bygt
Uti kärlek och tro:
Hur än stormarne ryta, han hvilar dock tryggt,
Ty på djupet är ro.

Snart en dag skall jag slå vid ett »haf af kristall»,
Så lycksalig och rik,
Och får lyssna med tjusning till tonernas svall
Utaf änglars musik.

Finnes det lif på andra planeter?

rots de stora vetenskapliga framsteg, som den senaste tiden varit vittne till, återstår bland många andra ännu ett särskildt intressant problem att lösa, nämligen huruvida det kan existera levande väsen på andra himlakroppar än vår jord. Många hypoteser hafva framställts härom, och man har försökt åstadkomma mycken bevisföring, som vid första ögonkastet kunnat se ganska bindande ut; men likväl måste våra dagars vetenskapsmän fortfarande medgifva, att de icke mäktat utreda spörsmålet. Icke desto mindre kan det ju vara mödan värdt att belysa dess olika sidor och gifva en antydning om, i hvilken ställning frågan för närvarande befinner sig.

För ett halft århundrade sedan förklarade sig engelsmannen Brewster vara af den mening att vårt solsystems öfriga planeter äro bebodda lika väl som vår jord. Han och hans anhängare höllo sig väsentligen till allmänna betraktelser och resonnemann utan att besitta den närmare kändedom om andra himlakroppars natur, som innehafves af vår tids vetenskapsmän, tack vare spektralanalysen och andra sinnrika undersökningsmetoder. Brewster gick ut från att jorden på sätt och vis kunde sägas representera

C. M. Aaröes
Missions-Bokhandel
rekommenderas.

Lager af **Biblar** och öfrig **religiös litteratur.**

Prisbelönta **ORGLAR.**

Stort lager af Guitarrer, Violiner, Zittror, Flöjter m. fl. musikinstrumenter.

Jerntorget 6

C. M. AARÖE

GÖTEBORG.

ATALANTA-

VELOCIPEDER äro fortfarande
i alla afseenden de bästa.

ATALANTA

Utställning och lager: Vestra Hamngatan 18.

HIGH GRADE CYCLES.

A. L. BAGGE.

HIGH GRADE CYCLES.

Nytt i Göteborg!

Chemigrafisk Reproduktionsateljé

för utförande af clichéer för boktryck i *Autotypi* och *Fototypi*
efter naturen, fotografier, pennteckningar, kartor m. m.,
öppnas i början af Juni af

Wald. Zachrissons Boktryckeri

Åöpmansgatan 34 & 36. Göteborg Rikstelefon 342.

Salomon & Williamson,

*** 35 Östra Hamngatan 35. ***

Bosättningsaffär.

Bordsviser, Glasser, Prima Nysilverarbeten,
Ljuskrönor, Kandelabrar,
Vägglystrar, Salslampor, Amplar.

LYXARTIKLAR

i porslin, majolika, parian, glas, nysilver, bronce etc.

Göteborg.

Herm. Meeths

Göteborg.

Dame-Skor

största urval

i modeller och lädersorter.

Bad- & Frottéartiklar

*** väl sorteradt. ***

Twättskinns-

Handskar

3 knapp. à 2 Kr. pr par.

Axel Gillblad & Co.

Kungsgatan 42.

*** GÖTEBORG. ***

18 Korsgatan.

Kappfabrik, Flaggfabrik.

Prisbelönda tillverkningar.

Svarta & Kulörta Klädningstyger, Svarta Sidentyger,
Sybehörs- & Garneringsartiklar.

En Gros.

En Détail.

Telegrafadress: Gillblads.

Rikstelefon.

Nyutkommen broschyr, af intresse för alla nykterhetsvänner!

Erhålles genom rikets samtliga boklädor.

Vid partirequisition direkt från förläggaren

lemnas rabatt.

*** Kyrkoherde PER MAGNUS ÅBERG ***

Ett minnesblad af O. M-t.
(med porträtt af Kyrkoherde Å.) * * * * * Pris 30 öre.

Hugo Brusewitz' Förlagsexpedition

(Göteborgs Litografiska Aktiebolag.)

GÖTEBORG.

J. Th. Nystrands Väst- och Blomsterhandel,

* Victoriahallen, *

Södra Larmgatan 14 Vallgatan 19.

* Specialité: Kransar och Buketter. *

* Rikstelefon 614.

det normala inom planetsystemet. Dess bana ligger hvarken mycket nära eller mycket långt från solen; andra planeter finnas, som äro systemets medelpunkt närmare, och åter andra, som betydligt aflägsna sig därifrån. Följaktligen mottaga några planeter mera och andra mindre ljus och värme från solen, än jorden erhåller. Jordan intager äfven hvad storleken angår en medelplats; de andra planeterna äro dels större, dels mindre. Därtill har jorden en måne; Jupiter, Saturnus och Uranus ha flera, men å andra sidan synas Merkurius och Venus icke äga detta slags himmelska följeslagare. Jordan håller alltså också i detta hänseende medelvägen. Vidare är jordens täthet eller specifika vikt större än en del andra planeters, men mindre än de öfrigas. Slutligen synes det af astronomiska iakttagelser framgått att från de planeter, hvarest en luftkrets kan påvisas, är denna dels af större, dels af mindre täthet och tyngd än jordens.

Allt detta skulle då föra till den slutsatsen att jorden som sagt skulle vara ett slags normalklot, som icke i sina naturliga egenskaper företer något särskildt utmärkande eller ytterligt i någon riktning. Följaktligen måste det antagas, att icke håller den omständigheten, att den är bebodd af levande väsen, kan vara något för jorden egendomligt. Det rimligaste måste vara, att det samma är förhållandet med de öfriga planeterna, i det deras invånare likvisst måste vara danade efter de säregna förhållandena, på hvarje himlakropp.

Detta slags bevisföring har naturligtvis sina svaga punkter, men det går icke an att utan vidare stryka ett kors öfver den. Genom den senare tidens undersökningar hafva å ena sidan dessa argument delvis blifvit försvagade, medan de å andra sidan synas hafva vunnit ny bekräftelse.

Hvad angår likheten mellan vår jord och de andra planeterna, kan nutidens vetenskap bjuda på ett bevis, som Brewster och hans samtida icke kände, men som är af den största betydelse. Det erhålles genom den ofvannämnda spektralanalysen, visserligen till väsentlig del på indirekt väg, men likväl, såsom det förefaller, tillräckligt bindande. Genom spektralanalysen kan såsom bekant bestämmas, af hvilka kemiska grundstoff en lysande kropp består. Nu är det påvisadt att solen, hela vårt planetsystems medelpunkt och moder, i allt väsentligt är sammansatt af samma element som jorden. Detta har kunnat konstateras, därför att solen är i glödande, delvis gasformigt tillstånd, hvarigenom det blir möjligt att noga studera henne med tillhjälp af spektroskopet. (Vår jords beståndsdelar kunna vi naturligtvis undersöka på andra och ännu nöjaktigare sätt.) De öfriga planeterna äro hvarken glödande eller gasformiga. Och det enda som man hos dem kan undersöka spektroskopiskt, är deras atmosfärer. Men det tyckes likväl vara bindande kraft i det påståendet, att då solen i allt väsentligt har samma kemiska sammansättning som jorden, måste också något liknande vara fallet med den sistnämnda kamrater inom planetsystemet. De flesta astronomer äro ju också eniga om, att solen, tillika med alla de himlakroppar, som röra sig omkring den, hafva ett gemensamt ursprung från en och samma nebulosa eller stjärntöcken långt, långt tillbaka i tiden.

Kort sagdt: Det måste antagas, att de fysiska förutsättningar för levande väsens existens, som förefinnas här på jorden, också äro tillstädes på de andra planeterna.

Om man nu vill ingå på enskildheter, så märkes först och främst att det på alla de himlakroppar, som det låter sig göra att undersöka finnes rikliga mängder af väte. Detta element — som bekant det lättaste af alla, en osynlig, lukt- och smakfri gas, som i förbindelse med syre bildar vatten — är spektroskopiskt påvisadt såsom tillstädesvarande på solen så väl som på andra långt aflägsset belägna fixstjärnor, till och med i de oändligt långt bort belägna stjärntöcknen. Vätet synes i det hela taget höra till de grundämnen som äro allmännast utbredda öfver hela världsaltet. Och hvar och en som känner litet till kemi, vet att detta ämne spelar en utomordentligt stor roll i vidmakthållandet af allt organiskt lif.

Något liknande är förhållandet med kol- syregasen. Detta ämne har blifvit påvisadt både

i solen och i en mängd kometer, hvaraf det måste vara tillåtet att draga den slutsatsen, att detta väsentliga vilkor för levande varelsers existens förefinnes öfverallt i världsaltet.

Man kan gå ännu längre. En hvar vet att salt — vanligt koksalt, klornatrium — är nödvändigt till lifvets uppehållande för alla människor och djur. Det upptages af organismen dels direkt, dels genom åtskilliga födoämnen; men utan det, kan animaliskt lif icke existera. Nu visar det sig genom spektralanalysen att salt, eller åtminstone dess viktigaste beståndsdel natrium förekommer i mängd både på solen och andra stjärnor.

Järn hafva vi alla i icke obetydlig mängd såsom en viktig beståndsdel af vår kropp. Också detta grundämne har en vidsträckt utbredning. Det utgör en aktingsvärd del af solens massa och har iakttagits till och med på mycket flägsna fixstjärnor.

Detta är nu alltsammans godt och väl. Vi veta alltså med säkerhet att flere för det organiska lifvet ytterst viktiga grundämnen finnas i solen, och vi ha rätt att antaga att de också förekomma på våra systerplaneter. Men det är ett grundämne, som väl är det viktigaste af alla, och för hvilket förekomst ett liknande bestämdt antagande hittills icke varit möjligt. Detta är syret. Allt hvad som lever på jorden är beroende af denna lifgivande gasart, som utgör en del af vår atmosfär, som betingar dess förmåga att vid inandningen rensa blodet och göra det lämpligt att därpå lämna kroppen näring.

Det finnes ingen synnerligt stark grund att betvifla tillvaron af syre i lika stor mängd på andra planeter som hos oss. Men beviset för dess närvaro har hittills varit svårt att förete. Vid spektroskopiska undersökningar af solen har det visserligen visat sig tecken på närvaro af syre, men det är nog så, att dessa tecken väsentligen förskrifva sig från jordens egen atmosfär, genom hvilken solens ljus måste gå för att komma till oss. Frågan om syrets utbredning i världsrymden måste således tills vidare lämnas oafgjord.

Detta hindrar emellertid icke den slutsatsen, att det på andra himlakroppar i allt väsentligt måste finnas samma vilkor för organiskt lif som hos oss. Det kan tilläggas, att kalcium (hufvudbeståndsdel i de många olika kalkföreningarna), som äro af så stor betydelse vid bildandet af de högre djurens skelett och af åtskilliga lägre djurformers skal, äfven hör till de ämnen, som äro mycket utbredda i världsrymden.

Strökorn.

Värkan af kamfer på blommor.

Om man till vattnet i blomglas tillsätter kamferlösning, hålla blommorna sig friska längre än i rent vatten och blomma lika kraftigt som om de vore rotfasta.

Gåtor:

År 1876 den 30 apr. klockan 10,30 f. m. möttes i Kungsbacken ungefär midt för vetenskapsakademien på vänstra trottoaren, när man går uppför backen, två personer: A. (som gick uppåt backen) och B. (som gick nedåt). A. var son till B., men B. var ändå icke far till A. Huru voro de släkt?

(Mor och son.)

I en trädgård vid Drottningholm står ett äppleträd, som år 1883 bar en riklig skörd af de förträffligaste melonäpplen. 1884 bar samma träd samma slags frukt, men ändå inga äpplen. Huru förklara detta?

(Blott ett äpple.)

Det födes af levande, men har själf intet lif; och dock svarar det hvar gång föräldrarna göra en fråga.

(Eko.)

Tankar af Göthe.

Smeden uppmjukar järnet därigenom, att han pustar på elden och fräntager metallen dess öfverflödiga beståndsdelar. När järnet är rent, hamrar och böjer han det och återskänker det dess styrka genom vattnets främmande kraft. Så gör ock läraren.

På felen känner jag släktet, på dygderna den enskilde. Fel och brister hafva vi i gemen, dygden, den tillhör den enskilde.

När en skolkarl tager sig för att skriva och tala latin, förefaller han sig själf högre och värdigare, än han i sitt hvardagslif finner sig vara.

Skörden är mödosammare än sadden.

Tänkvärda ord.

Ett rätt ord i rätt tid gagnar ofta mer än långa tal i otid.

Den, som på sin nästas rygg säger hvad han ej ville säga honom i ansiktet, är lika feg som falsk.

Den som ej älskar sitt fädernesland, älskar ej heller sin moder.

Ett lyckligt hem.

Bland skogar och dalar en boning jag fann,

Där friden sitt hem hade tagit,

Där kärlekens eld uti själarna brann

Och hoppet sin hydda uppslagit,

Der endragt och ordning gaf prägel åt allt!

Och om det därute var ödsligt och kallt,

Därinne var varmt för mitt hjärta.

Från strider och stormar man där lefver skild

Och fjärran från bullrande flärden;

Man lærer af honom, som ödmjuk och mild,

Steg ned för att upplyfta världen.

Hans kärlek uppfyller de bedjande bröst,

Hans ord gifver ledning, uppmuntran

och tröst

Och skingrar all oro och smärta.

När vårsolen lyser och marken är grön

Och bäckarne hoppa och brusa,

Då sjunger en trast liten visa så skön

I skogen, där furorna susa.

Men inne där är ock om vintern konsert,

Ty ungdomen samlats, och muntret det är

I ungdomens gyllene vardag.

Gud signe beständigt det fridfulla bo,

Han hjälpe de gamla och unga,

Han öke än mer deras kärlek och tro,

Att alla må Herren lofsjunga.

Och när vi till sist skola säga farväl

Från hemmet på jorden, må då hvarje själ

Få samlas i hemmet därofvan.

J. TH. JAKOBSSON

J sommarvärmern är *Hotell Blå Bandets park* att rekommendera.

Rikstelefon 275.

Alla slags läskedrycker.

Rikstelefon 275.

C. A. KJELLSTRÖM,

— Klädes- och Skrädderiaffär, —

I Huset EMAUS VID STIGBERGSLIDEN.

* * * *

FILIAL: NYA SJÖMANSHEMMET.

Rekommenderar ett väl sorteradt lager af in- och utländska Klädesvaror af bästa fabrikat. Beställningar af Herr- och Gosskläder utföras modernt och omsorgsfullt. Lager af färdiga Manskläder, stort, nytt och elegant. Färdiga Gosskläder fr. 4 till 15 år samt Herrartiklar.

~~~~~ Obs.! Billigaste priser på platsen. ~~~~~

FERM & PERSSON

Göteborg Förgyllerietablissemant Göteborg

Rekommenderar sitt rikhaltiga lager af alla slag

* * * Spegel-, Fotografi- och Tafvelramar * * *

LYXARTIKLAR, KONSTHANDEL

försäljer Spegel- & Fönsterglas.

utför Bildhuggeri, Glasmästeri, Inramningar, Omförgyllningar etc.

Solidt arbete.

Billiga priser.

Butik: Södra Hamngatan 53, (Grand Hotell)
Allm. Telefon 4 52

Kontor, Verkstad, Erik Dahlbergsgatan 14
Allm. Telefon 899.

SWENSON & LUHR

JUVELERARE

f. d. L. LARSON & Co Östra Hamngatan 50

Stort och väl sorteradt lager af

Juvel-, Guld-, Silfver- & Nysilfverarbeten

i de modernaste mönster.

Beställningar & Reparationer, Försilfring & Förgyllning

samt Gravering utföres omsorgsfullt och billigt.

Specialité: Tillverkning af bordsilfver.

Gammalt Guld och Silfver uppköpes.

A. Cederlunds Försäljningsmagasin,

Olskroken

rekommenderar sitt väl sorterade lager af:

Caffe, Socker, Sirup, Risgryn, Hafregryn, Hvitemjöl, Rågsikt, Sammalet Rågmjöl, Stärkelse, Soda,

Såpa, Anjovis, Safter, Fotogén Stearinljus, Smör, Ost, Sill, Salt.

alla slags Specier, Mjöl, diverse korta varor m. m.

Allt till mycket billiga priser hos

A. Cederlund, midtför Spårvägsstationen, Olskroken.

OTTO ÅKESONS

Kafé

och

Matsalar

för Herrar och Damer,

Korsgatan 12,

(1 tr. upp, hörnet af Kyrkogatan)

rekommanderas.

För Damer finnas särskild matsal med egen ingång.

För enskilda sällskap finnes särskildt rum.

OSCAR WAHLSTRÖM

Skrädderiaffär & Klädeshandel,

49 Postgatan 49, Göteborg.

(Midt emot Hvita Stjern-Liniens kontor.)

Rekommenderar sig till utförande af allt hvad inom Skrädderierket förekommer. Ett väl sittande och omsorgsfullt arbete tillförsäkras. Till följd af små omkostnader kan erbjudas verkligt billiga priser.

Beställning af Kostym & Öfverrock kan utföras på dagen. Stort lager af in- och utländska tyger. Välgjorda manskläder. Starka och billiga arbetskläder. Herrartiklar såsom Hattar, Paraplyer, Ylleunderkläder m. m., finnes i rikt urval och till verkligt billiga priser.

Kom o. öfvertygas! Reelt bemötande!

JOHN DAHLSTENS

FÖRSÄLJNINGSMAGASINER

Södra Långgatan 40

Allm. Telef. 7 06

Linnégatan 8

Allm. Telef. 7 16

Goda varor!

Kaffe, Socker,
Mjöl, Gryn,
Specier,
Konserver,

Delikatesser,
Jæg. Matjes Sill,
Ost m. m.

Billiga priser!

L. J. Wahlström

10 Östra Larmgatan 10

Minut- & Engros-försäljning af

Öfverrocks-, Ulster-,

Kostym- & Byxtyger m. m.

Beställningar å

Herrkläder utföras efter nyaste snitt.

Sorterat lager af:

Färdiga Manskläder, Hattar,

Ylle-underkläder, Paraplyer

Moderna Halsdukar m. m.

Kom, se och köp!

AXEL JOHANSSENS

FÖRSÄLJNINGSMAGASIN,

ÖSTRA SKANSGATAN 14.

* * * * *

ÖSTRA SKANSGATAN 14.

Stort och väl sorteradt lager af

Kaffe, Socker,
Gryn & Mjöl,
m. m.

Specier, Konserver,
Delikatesser,
m. m.

Axel Gustafsons

Kött- och Fläskhandel

Skinkor mottagas till rökning. * * * * *

Bazaren 7 och 8.

Masthuggstorget.

Göteborgs Frimärks Affär

Norra Hamngatan 34, Göteborg.

Största urval i Skandinavien af frimärken, brevkort etc., såväl minut som En-gros.

ALBUM ständigt å lager till förläggarnes priser; stort sortiment. * * * * Allt hvad till Philatelie hörer anskaffas.

Alla sorters Svenska frimärken uppköpas, äfvensom Utländska samt hela Samlingar, till högsta priser.

Alla märken säljas under garanti af äkthet. Billiga priser.

Frimärks-fastsättare, eget fabrikat; odisputabelt de bästa i marknaden.

Stort format: 1 kr. per 1,000, kr. 7,50 per 10,000.

Mindre format: 75 öre pr 1,000, kr. 5,— per 10,000.

Göteborgs Mek. Verkstads

Sängar.

Rikstelefon 17 01 . . . . .

OST-AFFÄR

parti och
minut.

FREDRIK LINDÉN, Göteborg
Smör
Smult
Ägg, Sill
Anjovis
Fläskskinkor
Renstekar
Medwurst, Konserver,
Margarin m. m.
Filial i Bazar Alliance vid
Kungstorget. Rikstel. 31 65.

Göteborgs Kravattfabrik

Specialité: ~~~~~

* KRAVATTER *

Södra Larmgatan 15.

Dubbelbreda Lakanslärfter

i linne och bomull.

Handväfda Linneväfnader såsom Duktyger, Servietter, Handdukar, Lärfter, 4-skäftiga och 2-skäftiga väfnader.

Damastduktyger af Hrr S. A. Ekelund & Co:s prisbelönta tillverkning m. fl. fabrikat. Paradhanddukar, Damhanddukar, Linne- och Bomullsnäsdular, Blekta, oblekta och färgade väfnader af märket Tuppen jemte Gamlestadens fabriker, Gardiner, Handväfda Bomullstyger i tvättäkta färger och smakfulla mönster. Flaneler hel- och halfylle, stora färdigsydda Hushållsförkläden, Bårdförkläden i Ylle och Bomull, Snörlif, Engelska Strumpor, Hemstickade Strumpor, Västar, Koftor, Kjolar, Tröjor, Hvita Sängtäcken, Sticktäcken, Filtar, Bolstervar, Stickgarn af Ylle och Bomull m. fl. varor af god kvalitet till billigaste priser i

Claes Öhléns Väfhandel

Rikstelefon 3 21.

47 Drottninggatan 37, Göteborg.

Rikstelefon 15 43.

Stora Guldmedaljen

Rikstelefon 15 43.

tilldelades endast

HUSQVARNA SYMASKINER

för deras öfverlägsna beskaffenhet, vid industrietställningen i Göteborg 1891 samt högsta pris i Chicago 1893. Dessa öfverallt erkändt bästa Symaskiner äro ytterligare försedda med en mångfald förbättringar. Försäljas äfven mot bekväma afbetalningsvilkor under flera års garanti till billiga priser i Göteborg endast uti

Husqvarna Fabrikslager,

33 Södra Hamngatan 33.

FRANS G. NILSON.

Husqvarna Symaskiner äro de ende svenske.

Knut Baudes * * *

Konditori,

63 Kungsgatan 63,

1:sta klass Dam- och Herr-Café.

Tillverkning och försäljning af:

Konfekt, Bröstkarameller,

Thébröd, Bakelser, Safter

m. m.

Beställningar af allt hvad till nutidens Konditori hörer, emottagas med tacksamhet.

Vördsamt **Knut Baude.**

NYA BIKUPAN

Kyrkogatan 27,

emottager beställningar

. . . . . å all slags

LINNESÖMNAD.

Broderier och spetsar i stort urval, äfvensom väfnader till fabrikspris.

Handarbeten i kommission.

* * Rikstelefon 460. * *

NICKLAS BJÖRCK

Östra Skansgatan 18.

GÖTEBORG

Östra Skansgatan 18.

Gas- & Vattenlednings-Entreprenör.

Rekommenderar sig till utförande af:

Gas-, Vatten- & Ånglednings-anläggningar,

uppsättning af

Badinrättningar, Ring- & Talrörs-ledningar,

. . . . . samt **Pumpar** med ledningar.

Reparationer af allt hvad till yrket hörer utföras skyndsamt och billigt.

Tillse noga, att då

Pellerins Margarin,

Göteborg,

begäres, detta erhålles.

Fabrikmärken:

P. * * * * *

Uti Majornas

Glas-, Porslins- & Lampmagasin,

Stigbergstorget N:o 2

(Hr Dr Wallins hus, under Alex. Auffort & C:os Manufakturmagasin)

samt i

Bazar Alliance, Boden N:o 51

(ingång från Bazargatan)

finnes väl sorteradt lager af:

Glas, Porslin, Lampor, Blecksaker,
Fotogénkök, Brickor, Knifvar,
Skedar, Lerkärl, såväl svenska som utländska,
och säljes allt till de mest billiga priser.

Obs.! Alla blecksaker äro af egen tillverkning och säljas på grund deraf o-
vilkorligen billigast här på platsen.

Anton Rolén.

C. H. BILLBERG'S Pianofabrik
GÖTEBORG. (Etablerad 1860.)

FLYGLAR och PIANINOS

tilldelade Guld- och Silfvermedaljer med år 1895 patenterade varaktiga stämstockar.
Verklig garanti! Goda betalningsvilkor!
Talrika erkännanden från framstående konstnärer och belåtna köpare. Begagnade Instrument tagas i utbyte.
Bland andra yttrar sig kompositören Edward Grieg på följande sätt:
C. H. Billbergs Pianofabrik, Göteborg.
Det lille Flygel af ert Fabrikat, som jeg har havt Anledning at prøve, tiltalle mej i
høj grad. Det har en for Instrumentets Størelse aldeles forbausende stor og fyldig Tone, hvis Klang
desuden er ligeså nobel som distinkt. Jeg ønsker Dem till Lykke med denne nye Erobring på den
Nordiska Pianofabrikationens Område og tvivler ikke på, att disse små Flyglar vil vinde Indgang i
mange Hjem og i det hele har en Fremtid for sig.
Kjöbenhavn den 21 Nov. 1894.

Edward Grieg.

Petersons Wienerångbageri,

35 Drottninggatan 35.

Rekommenderar sina af bästa ingredienser tillverkade såväl finare som gröfre

Brödsorter.

Konditorivaror och Wienerbröd m. m.

ORLA BECH.

39 ÖSTRA HAMNGATAN 39

Undra botten: Andra våning:

MAGASIN NOIR | **KÄPPMAGASIN**
Enastående urval! | Flyheter hvortje vecka!
BILLIGA MEN BESTÄMDA PRISER.

Hallberg, Hofjuvelerare

GÖTEBORG.

Juvel-, Guld- och Silfverarbeten

största urval.

Prima Nysilfverarbeten eget fabrikat.

Bref besvaras omgående. ★ Rikstelefon.

Björk & Jansson,

22 Norra Hamngatan 22,

GÖTEBORG.

Rekommenderar sig till utförande af:

Gas-, Vatten- och Afloppsledningar,
Badinrättningar, Elektriska & Mekaniska Ringleddningar, Talrörsledningar m. m.
Reparationer verkställes skyndsamt och billigt.
D:r Auers v. Velsbacks gasglödlampor uppsättas.
Statens och Allmänna Telefoner.

Aktiebolaget Göteborgs Snickerifabrik

rekommenderar sina välkända tillverkningar af alla slags

Byggnadssnickerier,

listverk och Bräder m. m.

samt försäljer från väl sorteradt lager både förädlade och oarbetade

TRÄVAROR.

FABRIK, KONTOR och LAGER:

3, 4 & 8 i 1:a kvarteret, Hultmans Holme.

Cederlund & Edborgs

Skomakeriäffär,

erbjuder ett väl sorteradt lager af

**HERRE-, DAME-
& BARNSKODON**

till de mest billiga priser.

Beställningar och reparationer

utföras på kort och bestämd tid.

OBS.! Första klass arbete.

5 Östra Larmgatan 5.

OLIVIA PIHLSTRÖM,

★ Parfymerie. ★

Grand Hôtel Haglund. . . .

Filial: **Nya Parfymiermagasinet**

. . . . Södra Hamngatan 39.

Stort urval af:

Svenska, Franska, Engelska och Tyska

Parfumerier

och Toilettartiklar.

Kindstrand & Jonson,

GÖTEBORG.

Jernvaruaffär

Södra Larmgatan 16 och Linnégatan 3.

Lager af Möbelbeslag, Möbelre-
särer, Bildhuggarejern "Ollonet",
Koppar- och Emaljerade Kockkärl,
Fotogén- och Spritkök, Amerik.
Köttqvarnar och Vridmaskiner,
Eskilstuna Bordknifvar, Fick- och
Pennknifvar, Saxar m. m.

Alfred Agrell,

Östra Hamngatan 48,

GÖTEBORG.

Stort lager af:

Strumpor, Tröjor, Under-
dräcker, Badkostymer, Sport-
skjortor, Barnblusar, Barn-
kavajer m. m.

till billigaste priser.

Munksjö Golfpapp utesluter golfdrag, bästa underlag för mattor.

Munksjö Sanitetspapper,

Munksjö Omslagspapper,

böra finnas i hvarje ordnad hem.

MUNKSJÖ AKTIEBOLAGS FILIAL I GÖTEBORG

GUST. ENGSTRÖM.

Rikstelefon 923. ★ ★ ★ ★ Norra Hamngatan N:o 4.

✿ Nordiska Annonnsbyrå ✿

(C. E. Westholm),

etablerad 1887,

förmedlar annonser till in- och utlandets tidningar till dess nettopriser.
Kataloger sändas gratis och franko.

Obs.!

Till byrån lemnade uppdrag utföras med noggrannhet och
punktlighet.

Lemnar upplysningar om lämpliga tidningar för annon-
sering.

Kontrollerar annonsernas införande.

Begär kostnadsförslag.

Paraplyer, En-tout-cas

Sjalar, Strumpor

Underkjolar

Profver sändas till landsorten franco.

Wettergrens Manufakturaffär

Stort lager af moderna

KLÄDNINGSTYGER

Näsdukar
Hvita väfnader
Tillbehör m. m.

OBS!
Bestämda priser.

Rikstelefon 11 31.

Damast- och Drällsduktyger
Chéduks garnityrer
Lakanslärfter från 67 cm. till 225 cm. breda.
Bilstervar,
Brickdukar, Xulörta
Borddukar i linne och bomull.
Handdukar.
Badlakan, Stramalj,
Broderade promenadjolar.

Almedahls Försäljnings-Magasin

Drottninggatan N:o 34.

Rikhaltigaste lager af **Linne- och Bomullsartiklar**

levererar fullständiga

Linneuppsättningar för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem.

Allmänna 166.

Hvita bomulls-väfnader
Vadstenaspetsar
Broderade remsor
Näsdukar stort urval i siden, linne bomull.
Xulörta Bomullsklädningsstyger
Färdigsyddade förkläden, stort urval.
Engelska Dam- och Barnstrumpor m. m.

Nordiska Industri-Aktiebolagets

Östra Hamngatan 31 • Fabriksmagasin • Göteborg

Rekommenderar sitt rikhaltiga lager af **TAPISSERIER, BADARTIKLAR** samt **TRICOTVAROR**

OBS.! Billigaste priser här på platsen.

BÄSTA BILLIGASTE BRÄNSLE

för **Kaminer, Värmlidningar och Spisar** är **STENKOL & COKES**

från **C. UGGLA & Co**

Brand- & Lifförsäkrings-Aktiebolaget

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på viss tid och
dels på all framtid,

Lifförsäkring, af hvares vinst försäkringsta-
garne äro delaktige, samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Svea

Göteborg

